

Samenvatting 'Afscheids'-Preek 23 april 2023 De Regenboog Zoetermeer

§ 1 - Dit Paasverhaal is een soort Naschrift: een PS, Postscriptum in het Paas-evangelie. Misschien is ook dit Derde Verschijningsverhaal overgeleverd door de leerling, van wie Jezus heel erg veel hield: Johannes. Tenslotte zegt hij: "Er valt veel meer te melden, maar de wereld zou te klein zijn voor boeken hierover".

Hoe zit dat met onze eigen levensboeken? Als ziekenhuispastor heb ik mensen wel gevraagd: "Schrijf je soms een Dagboek? Overweeg het 's...." Achteraf waren velen er blij mee. Zelf deed ik het ook, sinds mijn vorige vrouw doodziek werd. Het is zo kostbaar: een dagboek, een soort spiritueel testament schrijven. We hebben een Oude en een Nieuwe Testament. Zo'n verstillend eigen dagboek kan een nog nieuwer testament worden over de diepten en hoogten, waar je doorheen gaat. Over wat je beleeft met God. Werd je Hem gewaar? Miste je Haar? Er valt zoveel meer te melden over Jezus, en over je eigen leven – ja, de wereld zou te klein zijn voor zulke dagboeken.

§ 2 - Vervolgens raakt mij de stilte in dit PS-Paasverhaal van *Johannes 21,1-14*. Het is een mystiek verhaal vol stilte! Het gaat over Jezus - alleen. Vaak was Hij omstuwd door mensen. Maar af en toe gaat Hij de bergen in om alleen te zijn, met zichzelf en met God. Tot op het laatst van zijn leven gebeurt dat: op de Olijfberg, in Gethsemané. Het geschiedt in de woestijn, waar Hij wordt beproefd. Het duikt op, als mensen hem koning willen maken – daar vlucht Hij voor. Jezus gaat de stilte in – nu bij de zee. Opeens staat Hij daar, aan de oever van de Zee van Tiberias ofwel Meer van Galilea (daarnaast ligt de door Israël bezette Golan-hoogte). Jezus staat daar stilletjes: in de stilte van het eigen hart.

§ 3 - Wat voorts in dit Paasverhaal opvalt is, dat het slechts 7 leerlingen noemt. Jezus had er toch 12 of 11? Dit clubje van 7 vraagt zich af, hoe het verder moet. Opeens herinnerde ik mij 1982: ik verliet Zoetermeer wegens mijn keuze voor de psychiatrie in Deventer. Om mij heen zeiden betrokken mensen: "Je bent gek, dat je naar het gekkenhuis gaat! Ga je je begraven in de psychiatrie?" Ze hadden op Brinkgreven in Deventer nog geen eigen geestelijke verzorging. Naar de eerste viering kwamen..... 13 mensen. Toen dacht ook ik: 'Ben ik niet hartstikke gek?' Uiteindelijk heeft het mij veel gebracht. Hier in Zoetermeer hielden Jaap Huisman en ik als wijkpastores wel 's grootse preken. Nu voorin die kleine psychiatrische kapel bestierden de grote woorden mij op de lippen. Wat te zeggen tegen mensen zó in nood, psychisch ziek, vastgelopen?

§ 4 - Rond Jezus waren in de Paastijd slechts 7 leerlingen. Zijn zij een blauwdruk van de kerk? Wat voor typen mensen zijn het? Wie vertegenwoordigen zij? Allereerst *Petrus*. Hij is leider, initiatiefnemer. "Jij bent Petrus, zegt Jezus. Op deze rots zal ik mijn kerk bouwen." Maar wie is die Petrus? Hij belijdt en verloochent. Hij loopt voorop en duikt weg. Maar Petrus was wél – zoals Henri Nouwen dat noemt – een 'wounded healer', een gewonde genezer. Zulke mensen hebben we hard nodig! Daarmee zou de kerk het opnieuw kunnen redden in onze samenleving: met wounded healers... Dit zie je ook bij *Thomas*! Hij, de twijfelaar, is de enige discipel, die Jezus' wonden wil zien, voelen en beleven – zoals Tomáš Halík benadrukt. Als één de wounded healer was, is en tot in eeuwigheid zijn zal – dan is het Jezus Christus. Dit zouden we veel meer moeten tonen: als Petrus en Thomas geloven in een God, die afdaalt tot in de wonden...

§ 5 - De derde genoemde leerling is de vrij onbekende *Nathanaël*. Het Johannes-evangelie vertelt alleen, dat Jezus zegt: "Die Nathanaël is een echte Israëliet." Wat bedoelt Jezus daarmee? Hij zegt het zelf: "Een mens zonder bedrog." Er zijn niet veel zulke mensen: mensen uit één stuk, die je kunt vertrouwen. Ontwapenend!

De vierde en vijfde aanwezige leerlingen zijn *de zonen van Zebedeüs: Jacobus en Johannes*.

Volgens het Marcusevangelie vragen zij Jezus om ereplaatsen in zijn Koninkrijk rechts en links naast hem. Volgens Matteüs vraagt hun moeder om die ereplaatsen. De andere discipelen zijn woedend! Jezus zegt eerst verontwaardigd: "Jullie weten niet wat jullie vragen! Kunnen jullie mijn Beker drinken en mijn Doop ondergaan??" Hij vervolgt: "Dit zal ook wel gebeuren. Maar weet, dat het bij ons niet om ereplaatsen gaat! Wie bij ons de eerste wil zijn moet ieders dienaar zijn." Ook ontwapenend!

Tenslotte is sprake van 2 *naamloze discipelen*. Zij vallen niet op. We moeten oog voor zulke mensen hebben, en hun veel meer dienstbaar zijn.

Het is mooi, dat dit oude Paasverhaal deze 7 soorten mensen noemt. Als wij proberen dit op te pakken dan heeft de kerk in onze tijd nog een kans!

§ 6 - Intussen nam Petrus initiatief terug te keren naar het oude vissersleven. Vaak zeggen we in een crisis: "Ik hoop, dat je gauw weer 'de oude' wordt!" Als ziekenhuispastor geloof ik hier niet meer in. Ik wil het schrappen uit de christelijke woordenschat! Vraag dit nooit meer zo! Veel vernieuwender is, als we zouden vragen: "Ben je al de nieuwe? Wat heb je geleerd? Wat heeft het je gebracht?" We lijden er ontzettend aan: aan de oude willen worden. We hebben corona gehad, maar de wereld dendert weer voort. Veel meer mensen nog dan voorheen zeggen: "Ik heb recht op vakantie! Ik ga vliegen." De reisbureaus kunnen de last minute-boeking niet aan, want overmorgen is het weer in Nederland niet zo goed. Waar zijn wij mee bezig? Zelf hoopte ik ook, dat corona ons zou leren dat het leven anders kan: verstilder, opener, kwetsbaarder, ontwapenender.

Wat hebben we, ook wij, er van gemaakt? Ik word er wel 's beroerd van. Die corona-quarantaines, lockdowns en andere maatregelen – voordat die voorbij waren werd al gemopperd: 'De dictatuur komt er aan!...' De nuances kunnen we leren, juist als we bij een kerk horen. Durven wij dus voortaan te vragen: "Ben je al de nieuwe?" Het ligt alleen nog niet zo lekker op de tong...

Jezus staat alsmáar aan die oever van het meer. Hij staat 90m bij de discipelen op hun boot vandaan. Hij roept: "Hebben jullie nog wat te eten?" Hij hoort een kortaf: "Nee!"

Dan zegt Hij: "Gooi het net 's over een andere boeg. Word de nieuwe!..." Dit is allemaal heel onlogisch. Het net aan stuurboord gooien kan het laten verstrikken in het roer.

Maar Jezus is ook hartstikke onlogisch. Zie wat Hij zegt: "Keer je andere wang toe! Niet heersen maar dienen, 70x7 maal vergeven! Bidden zonder ophouden! Het is zaliger te geven dan te ontvangen! Neem je kruis op achter mij aan!" – allemaal zó onlogisch.

Ik herinner mij weer iets. Een kerkvrijwilligster wilde haar kindje graag te midden van mijn psychiatrische patiënten laten dopen. 's Maandag na de Doopviering kwam Annie, een bewoonster, bij me. Altijd sjouwde ze met een grote tas vol poppen. Ze zei: "Ach, wil je mijn poppen ook dopen?" Bijna had ik het gedaan. Misschien had zij wel 153 poppen...'

§ 7 – Dan loopt Petrus door (of toch óver) het water naar Jezus, die een vuurtje brandend houdt met vis er op en brood. Even later viëren ze op uitnodiging van Jezus: een Heilig Ontbijt. Dan zeggen of vragen ze niks meer. Ze begrijpen, dat hij Jezus is. Zoiets maakte ik vaak mee in de Psychiatrie, in Bronovo en het UMC-Utrecht. Ondanks alles kun je als gewonde mensen in leven, genezen of sterven Christus ervaren. Daarom tenslotte een herinnering van de schrijfster Rosita Steenbeek. Zij schreef een boek, getiteld 'Intensive Care'. Na een verkeersongeluk was zij met haar moeder lange tijd patiënt bij ons in Utrecht. Regelmatig kwamen ze naar onze vieringen. Daar hoorde Rosita, zo beschrijft ze: "In het ziekenhuis zijn we om te genezen of te sterven. Hier zijn wij om te helen." De diepste, teerste Vieringen beleefde ik in ziekenhuiskapellen. Ook nu hier ontvangen we het Lichaam van Christus om – zoals Augustinus zei – het lichaam van Christus op aarde te zijn... Amen